ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 9ης Σεπτεμβρίου 1999 *

Στην υπόθεση C-64/98 P,

Οδέττη Νίκου Πετρίδη ΑΕ, με έδρα την Καβάλα, εκπροσωπούμενη από τους Νικόλαο Βασιλακάκη, Ευάγγελο Βασιλακάκη, δικηγόρους Θεσσαλονίκης, και Ευαγγελία Παλλιούδη, δικηγόρο Καβάλας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Carlos Zeyen, 67, rue Ermesinde,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 17 Δεκεμβρίου 1997 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τέταρτο τμήμα) στην υπόθεση T-152/95, Πετρίδη κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-2427),

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Gérard Berscheid, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της ίδιας υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

εναγόμενη στη δίκη ενώπιον του Πρωτοδικείου,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-P. Puissochet, πρόεδρο τμήματος, J. C. Moitinho de Almeida (εισηγητή) και C. Gulmann, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer

γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Φεβρουαρίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 3 Μαρτίου 1998, η εταιρία Οδέττη Νίκου Πετρίδη ΑΕ υπέβαλε, βάσει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1997, Τ-152/95, Πετρίδη κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-2427, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή αποζημιώσεως που άσκησε βάσει των άρθρων 178 και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρων 235 ΕΚ και 288 ΕΚ) κατά της Επιτροπής για την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από ορισμένες πράξεις διαχειρίσεως, εκ μέρους της Επιτροπής, της κοινής οργανώσεως της αγοράς του ακατέργαστου καπνού κατά την περίοδο 1990/1991.

2 Από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το άρθρο 7, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 727/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί δημιουργίας κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του ακατέργαστου καπνού (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 85), ορίζει ότι η διάθεση του καπνού που αγοράζεται, στην τιμή παρεμβάσεως, από τους οργανισμούς παρεμβάσεως των κρατών μελών πρέπει να γίνεται χωρίς διατάραξη της αγοράς και τηρουμένης της ισότητας προσβάσεως στα εμπορεύματα καθώς και της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως των αγοραστών (σκέψη 1 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως). Κατά το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 327/71 του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 1971, περί καθορισμού ορισμένων γενικών κανόνων που αφορούν τις συμβάσεις εμπορικής επεξεργασίας και συσκευασίας, τις συμβάσεις αποθεματοποιήσεως, καθώς και τη διάθεση των κατεχομένων από τους οργανισμούς παρεμβάσεως καπνών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/006, σ. 102), η διάθεση αυτή γίνεται βάσει όρων σχετικά με τις τιμές οι οποίοι καθορίζονται για κάθε περίπτωση λαμβανομένων υπόψη ιδίως της εξελίξεως της αγοράς και των αναγκών της (σκέψη 2 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

3 Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 6, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3389/73 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 1973, περί καθορισμού των διαδικασιών και των όρων πωλήσεως των κατεχομένων από τους οργανισμούς παρεμβάσεως καπνών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/010, σ. 55), η πώληση του καπνού αυτού γίνεται, μεταξύ άλλων, μέσω διαγωνισμού, η δε Επιτροπή δύναται να καθορίσει κατώτατη τιμή για κάθε παρτίδα ή να αποφασίσει να μη δοθεί συνέχεια στον διαγωνισμό (σκέψεις 3 και 4 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως). Ο υποβάλλων προσφορά πρέπει να παράσχει στον σχετικό οργανισμό παρεμβάσεως ασφάλεια, της οποίας το ποσό έχει καθοριστεί σε 0,7 ECU ανά χιλιόγραμμο δεματοποιημένου καπνού από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3040/91 της Επιτροπής, της 15ης Οκτωβρίου 1991, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2436/91 περί δημοπρασίας για την πώληση, με σκοπό την εξαγωγή, του δεματοποιημένου καπνού που κατέχουν ο γερμανικός, ο ελληνικός και ο ιταλικός οργανισμός παρεμβάσεως (ΕΕ L 288, σ. 18), κατά παρέκκλιση από το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 3389/73 (σκέψεις 5 και 6 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

4 Κατά την περίοδο από τον Απρίλιο του 1990 μέχρι το τέλος του 1991, η αναιρεσείουσα, η οποία είναι ελληνική εταιρία που μεταποιεί και εμπορεύεται καπνό στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, μετέσχε στους τέσσερις διαγωνισμούς που οργάνωσε τότε η Επιτροπή. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης τον κανονισμό 3040/91 ο οποίος αύξησε το ποσό της ασφάλειας που ο υποβάλλων προσφορά οφείλει να παράσχει στον σχετικό οργανισμό παρεμβάσεως (σκέψεις 7 και 8 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

Κατά την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, οι τέσσερις διαγωνισμοί διεξήχθησαν ως εξής:

«9 Ο πρώτος επίδικος διαγωνισμός (στο εξής: πρώτος διαγωνισμός) διοργανώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 899/90 της Επιτροπής, της 5ης Απριλίου 1990, περί δημοπρασίας για την πώληση, με σκοπό την εξαγωγή, του δεματοποιημένου καπνού που κατέχει ο ελληνικός οργανισμός παρεμβάσεως (ΕΕ L 93, σ. 7), και περιέλαβε τέσσερις παρτίδες δεματοποιημένου ακατέργαστου καπνού που προέρχονταν από τις συγκομιδές των ετών 1986 και 1987 και βρίσκονταν στην κατοχή του ελληνικού οργανισμού παρεμβάσεως, κατανεμημένες ανά ποικιλίες συνολικής ποσότητας 5 271 428 kg. Η ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας που καθορίστηκε για την απόφαση της Επιτροπής επί της δημοπρασίας ήταν η 14η Ιουνίου 1990. Η πρώτη παρτίδα περιελάμβανε 1 805 903 kg καπνού. Αποτελούνταν από τις ποικιλίες Μαύρα, Καμπά Κουλάκ κλασικά και Ελασσόνας, Καμπά Κουλάκ μη κλασικά, Κατερίνης, Μπέρλεϋ Ελλάδας και Μπασμάς. Η δεύτερη παρτίδα περιελάμβανε 1 519 836 kg καπνού, αποτελούμενη από τις ίδιες ποικιλίες, με εξαίρεση την ποικιλία Μπασμάς. Η τρίτη παρτίδα περιελάμβανε 1 519 991 kg καπνού, αποτελούμενη από τις ίδιες ποικιλίες με τη δεύτερη παρτίδα. Η τέταρτη παρτίδα περιελάμβανε 425 698 kg καπνού, αποτελούμενη μόνο από τις ποικιλίες Μαύρα και Μπασμάς. Η ενάγουσα υπέβαλε προσφορά για την πρώτη και τη δεύτερη παρτίδα (για ποσά αντιστοίχως 76,11 δρχ. και 63,11 δρχ. ανά χιλιόγραμμο). Η Επιτροπή εν τούτοις αποφάσισε στις 14 Ιουνίου 1990 να μη δεχθεί τις προσφορές των διαγωνισθέντων για τον λόγο ότι οι προτεινόμενες τιμές συνιστούσαν κίνδυνο διαταράξεως της αγοράς.

10 Ο δεύτερος επίδικος διαγωνισμός (στο εξής: δεύτερος διαγωνισμός) διοργανώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1560/90 της Επιτροπής, της 8ης Ιουνίου 1990, περί δημοπρασίας για την πώληση, με σκοπό την εξαγωγή, του δεματοποιημένου καπνού που κατέχει ο ελληνικός οργανισμός παρεμβάσεως (ΕΕ L 148, σ. 7, στο εξής: κανονισμός 1560/90). Αφορούσε εκ νέου τις ίδιες τέσσερις παρτίδες δεματοποιημένου ακατέργαστου καπνού. Η ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας για την απόφαση της Επιτροπής επί της δημοπρασίας ήταν η 9η Αυγούστου 1990. Η ενάγουσα υπέβαλε προσφορά για την πρώτη και την τέταρτη παρτίδα (για ποσά αντιστοίχως 91,11 δρχ. και 101,11 δρχ. ανά χιλιόγραμμο). Στις 7 Αυγούστου 1990, η Επιτροπή προέκρινε την προσφορά ενός άλλου διαγωνισθέντος για τη δεύτερη παρτίδα (για ποσό 102 δρχ. ανά χιλιόγραμμο), απέρριψε όμως όλες τις προσφορές που αφορούσαν την πρώτη, την τρίτη και την τέταρτη παρτίδα, επικαλούμενη κίνδυνο διαταραχής της αγοράς.

11 Ο τρίτος επίδικος διαγωνισμός (στο εξής: τρίτος διαγωνισμός) διοργανώθηκε για τις τρεις απομένουσες παρτίδες με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2610/90 της Επιτροπής, της 10ης Σεπτεμβρίου 1990, περί δημοπρασίας για την πώληση, με σκοπό την εξαγωγή, του δεματοποιημένου καπνού που κατέχει ο ελληνικός οργανισμός παρεμβάσεως (ΕΕ L 248, σ. 5). Η ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας για την απόφαση της Επιτροπής επί του διαγωνισμού ήταν η 12η Νοεμβρίου 1990. Η ενάγουσα υπέβαλε μια προσφορά για τις τρεις παρτίδες (για ποσά αντιστοίχως 152,26 δρχ., 132,26 δρχ. και 121,26 δρχ. ανά χιλιόγραμμο). Η προσφορά της για την πρώτη παρτίδα ήταν η υψηλότερη από τις ληφθείσες προσφορές. Και πάλι η Επιτροπή αποφάσισε στις 16 Νοεμβρίου 1990 να μην εγκρίνει τις προσφορές των διαγωνισθέντων για τον λόγο ότι οι προτεινόμενες τιμές απειλούσαν να προκαλέσουν ανώμαλες εξελίξεις στην αγορά.

12 Ο τέταρτος επίδικος διαγωνισμός (στο εξής: τέταρτος διαγωνισμός) διοργανώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2436/91 της Επιτροπής, της 7ης Αυγούστου 1991, περί δημοπρασίας για την πώληση, με σκοπό την εξαγωγή, του δεματοποιημένου καπνού που κατέχουν ο γερμανικός, ο ελληνικός και ο ιταλικός οργανισμός παρεμβάσεως (ΕΕ L 222, σ. 23, στο εξής: κανονισμός 2436/91). Η συνολική ποσότητα των 105 486 276 kg είχε διαχωριστεί σε έντεκα παρτίδες κατανεμημένες σε τέσσερις ομάδες. Κάθε ομάδα παρτίδων μπορούσε να διατεθεί προς πώληση μόνον εφόσον είχε κατακυρωθεί η προηγούμενη ομάδα παρτίδων. Ο επιδιωκόμενος σκοπός συνίστατο στην υποβολή προσφορών για όλες τις ποικιλίες του καπνού, οι δε σχετικές ενέργειες έπρεπε να αρχίσουν με τις ομάδες που είχαν τη μικρότερη ζήτηση στην αγορά. Σε κάθε παρτίδα είχε συγκεντρωθεί ο καπνός καθορισμένης ποικιλίας που ήταν στην κατοχή των διαφόρων οργανισμών παρεμβάσεως των διαφόρων οικείων κρατών μελών. Η ενάγουσα μετέσχε σε ορισμένες πωλήσεις αυτής της σειράς. Οι προσφορές της, που αφορούσαν μια κατώτερη ποικιλία από αυτήν που είχε καθοριστεί για τις εν λόγω παρτίδες, απορρίφθηκαν λόγω του ότι δεν ήταν σύμφωνες προς τα ορισθέντα κριτήρια.»

6 Υπό τις συνθήκες αυτές, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 24 Ιουλίου 1995, η αναιρεσείουσα άσκησε αγωγή αποζημιώσεως βάσει του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης.

7 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο κήρυξε την αγωγή απαράδεκτη όσον αφορά τον πρώτο διαγωνισμό και την απέρριψε όσον αφορά τους τρεις άλλους διαγωνισμούς.

8 Στο πλαίσιο της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα αμφισβητεί τη συλλογιστική του Πρωτοδικείου σχετικά με την έλλειψη νομιμότητας της συμπεριφοράς της Επιτροπής και προβάλλει τους ακόλουθους επτά λόγους αναιρέσεως: 1) ανεπαρκής αιτιολογία όσον αφορά την ύπαρξη διαταράξεως της αγοράς στο πλαίσιο της αξιολογήσεως του δεύτερου και τρίτου διαγωνισμού· 2) εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών κατά την εξέταση της αρχής της αναλογικότητας στο πλαίσιο του δεύτερου διαγωνισμού· 3) παραμόρφωση των προσκομισθέντων από την αναιρεσείουσα αποδεικτικών στοιχείων κατά την εξέταση του αν τηρήθηκε η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως στο πλαίσιο του δεύτερου διαγωνισμού· 4) παράβαση των άρθρων 1 και 6 του κανονισμού 3389/73 και 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 727/70· 5) παραβίαση της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως και της αρχής της ισότητας των όπλων· 6) εσφαλμένη εκτίμηση των ισχυρισμών της αναιρεσείουσας σχετικά με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και την αύξηση της εγγυήσεως στο πλαίσιο του τέταρτου διαγωνισμού· 7) παράβαση του κανονισμού 3389/73.

Επί της ανεπάρκειας της αιτιολογίας όσον αφορά την ύπαρξη διαταράξεως της αγοράς στο πλαίσιο του δεύτερου και τρίτου διαγωνισμού

9 Η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο δεν εξήγησε μέχρι ποιο σημείο επιτεύχθηκε ο στόχος να αποτραπούν διαταράξεις της αγοράς κατά τον δεύτερο και τρίτο διαγωνισμό. Θεωρεί ότι το Πρωτοδικείο έπρεπε να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους η κατακύρωση παρτίδας σε άλλον υποβαλόντα προσφορά δεν διατάραξε την αγορά του καπνού, ενώ η απόρριψη της προσφοράς αυτής θα είχε και αυτή ως συνέπεια να προσφερθεί αργότερα υψηλότερη τιμή για την παρτίδα αυτή, λόγος επί του οποίου στηρίχθηκε η απόρριψη της προσφοράς της αναιρεσείουσας. Η αιτιολογία αυτή είναι, κατά την αναιρεσείουσα, αναγκαία για να καταστεί δυνατό να ελεγχθεί αν τηρήθηκε η αρχή της αναλογικότητας.

10 Όσον αφορά τον δεύτερο διαγωνισμό, από τη σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα υποστήριξε στη δίκη ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι η απόρριψη της προσφοράς της δεν δικαιολογείται από τη μέριμνα να μη διαταραχθεί η αγορά, αλλά από τη φερόμενη άγνοια, εκ μέρους της Επιτροπής, των τιμών της αγοράς. Το Πρωτοδικείο τόνισε συναφώς ότι η ενδεχόμενη αυτή άγνοια είναι άνευ σημασίας για να αξιολογηθεί η εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας (σκέψη 51) και ότι, ούτως ή άλλως, η απόφαση αυτή της Επιτροπής ώθησε τους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες να της προτείνουν, στο πλαίσιο του τρίτου

διαγωνισμού, τιμές ανώτερες εκείνων που προσφέρθηκαν για τις ίδιες παρτίδες στο πλαίσιο του δεύτερου διαγωνισμού (σκέψη 52).

11 Πρέπει να προστεθεί ότι το Πρωτοδικείο, για να απορρίψει τον ισχυρισμό ότι η άρνηση της Επιτροπής να αποδεχθεί την προσφορά της αναιρεσείουσας κατά τον δεύτερο διαγωνισμό δεν δικαιολογείται από την ανάγκη αποτροπής διαταράξεων της αγοράς, δεν όφειλε να αποφανθεί επί του ζητήματος αν η παρτίδα που κατακυρώθηκε κατά τον ίδιο διαγωνισμό θα μπορούσε να λάβει ανώτερη τιμή στο πλαίσιο νέου διαγωνισμού. Το ζήτημα αυτό αφορά είτε τον ισχυρισμό της αναιρεσείουσας περί παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως είτε το κύρος του διαγωνισμού αυτού, το οποίο δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας δίκης.

12 Όσον αφορά τον τρίτο διαγωνισμό, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 65, ότι «η ενάγουσα δεν παρέσχε κανένα στοιχείο από το οποίο να αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή, αποφασίζοντας στις 16 Νοεμβρίου 1990 να απορρίψει όλες τις προσφορές για να μη διαταραχθεί η αγορά, δεν έλαβε υπόψη τις ανάγκες της αγοράς».

13 Η αιτιολογία αυτή αποδεικνύεται επαρκής.

14 Συνεπώς, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Επί της εσφαλμένης εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών κατά την εξέταση της αρχής της αναλογικότητας στο πλαίσιο του δεύτερου διαγωνισμού

15 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει, αφενός, ότι το Πρωτοδικείο δεν τήρησε την αρχή της αναλογικότητας, καθόσον εκτίμησε, στις σκέψεις 48 έως 52 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η απόφαση της Επιτροπής της 7ης Αυγούστου 1990 είναι πρόσφορη σε σχέση με τον σκοπό να μη διαταραχθεί η σχετική αγορά, ενώ η απόφαση αυτή περιέχει δύο αντιφατικά μέτρα, δηλαδή την κατακύρωση της δεύτερης παρτίδας και

την απόρριψη όλων των προσφορών για την τέταρτη παρτίδα, μέτρα με τα οποία επομένως δεν μπορούσε να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος σκοπός. Αφετέρου, θεωρεί ότι το Πρωτοδικείο κακώς είπε ότι η απόρριψη από την Επιτροπή των προσφορών που έλαβε κατά τον δεύτερο διαγωνισμό ώθησε τους επιχειρηματίες να προτείνουν ανώτερες τιμές στο πλαίσιο του επόμενου διαγωνισμού, για να αποδείξει ότι η απόφαση απορρίψεως των προσφορών είναι πρόσφορη σε σχέση με τον σκοπό να μη διαταραχθεί η αγορά, ενώ το πρόσφορο ενός μέτρου δεν μπορεί να αξιολογηθεί με γνώμονα τα αποτελέσματά του, αλλά σε σχέση με τους σκοπούς που είχε όταν ελήφθη.

16 Εν προκειμένω, αρκεί η επισήμανση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 51 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, το δε Δικαστήριο δεν ελέγχει την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών από το Πρωτοδικείο παρά μόνο σε περίπτωση αλλοιώσεως αυτών. Η αναιρεσείουσα δεν ισχυρίζεται ότι συνέβη κάτι τέτοιο.

17 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει επιπλέον ότι η απορριπτική απόφαση σχετικά με την τέταρτη παρτίδα αντίκειται στην πρόσκληση προς υποβολή προσφορών και στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 3389/73, το οποίο ορίζει ότι κατά τον διαγωνισμό η σύμβαση ανατίθεται σε εκείνον του οποίου η προσφορά είναι η ευνοϊκότερη και σύμφωνη με τον κανονισμό αυτόν.

18 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι στην πραγματικότητα πρόκειται περί αυτοτελούς ισχυρισμού ο οποίος προβλήθηκε από την αναιρεσείουσα για πρώτη φορά στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας. Όμως, κατά πάγια νομολογία, τα άρθρα 113, παράγραφος 2, και 116, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου απαγορεύουν να προβληθούν στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας νέοι ισχυρισμοί που δεν περιέχονται στην αγωγή (βλ., ιδίως, την απόφαση της 29ης Μαΐου 1997, C-153/96 P, De Rijk κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-2901, σκέψη 18).

19 Επομένως, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος.

Επί της παραμορφώσεως των προσκομισθέντων από την αναιρεσείουσα αποδεικτικών στοιχείων κατά την εξέταση του αν τηρήθηκε η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως στο πλαίσιο του δεύτερου διαγωνισμού

20 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε τα στοιχεία που περιέχονται στα πρακτικά της επιτροπής διαχειρίσεως του καπνού και στην ειδική έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου όσον αφορά το ότι η προσφορά της για την τέταρτη παρτίδα ήταν σαφώς υψηλότερη της προσφοράς για την οποία κατακυρώθηκε η δεύτερη παρτίδα. Από τα πρακτικά αυτά προκύπτει ότι η πρώτη προσφορά αντιστοιχούσε στο 75 % της αξίας του καπνού, ενώ η προσφορά που έγινε δεκτή για τη δεύτερη παρτίδα αντιστοιχούσε μόλις στο 23 %. Στην ειδική έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου αναγράφεται, στα σημεία 4.53 και 4.55, ότι η προσφορά για την τέταρτη παρτίδα ήταν σαφώς καλύτερη στο μέτρο που η παρτίδα αυτή περιείχε μεγαλύτερη ποσότητα καπνού κατώτερης ποιότητας, αντίθετα προς την προσφορά για τη δεύτερη παρτίδα η οποία περιείχε μεγαλύτερη ποσότητα καπνού υψηλότερης αξίας. Η παραμόρφωση των πληροφοριακών στοιχείων που περιέχονται στα δύο αυτά έγγραφα οδήγησε το Πρωτοδικείο να κρίνει εσφαλμένως στις σκέψεις 54, 57 και 59 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

21 Συναφώς, το Πρωτοδικείο τόνισε, στη σκέψη 55, ότι η δεύτερη και η τέταρτη παρτίδα του δεύτερου διαγωνισμού είχαν διαφορετική σύνθεση και αφορούσαν διαφορετική ποιότητα καπνού και, στη σκέψη 56, ότι, βάσει των στοιχείων που διέθετε τότε, η Επιτροπή εκτίμησε ότι η προσφορά της αναιρεσείουσας για την τέταρτη παρτίδα ήταν χαμηλή, αλλά ότι η προσφορά που υποβλήθηκε για τη δεύτερη παρτίδα ήταν αποδεκτή, προ παντός σε σύγκριση με την τιμή που προσφέρθηκε για την τρίτη παρτίδα, της οποίας η σύνθεση ήταν σχεδόν πανομοιότυπη με τη σύνθεση της δεύτερης παρτίδας.

22 Τέλος, το Πρωτοδικείο σημείωσε, στη σκέψη 57, ότι η Επιτροπή θεώρησε ότι, αν η ποσότητα Μαύρα αφαιρεθεί από τη δεύτερη και την τέταρτη παρτίδα, ποσότητα που ήταν σχεδόν η ίδια στις δύο παρτίδες (306 491 kg για τη δεύτερη παρτίδα και 333 872 kg για την τέταρτη), θα προκύψει ότι η αναιρεσείουσα προσέφερε χαμηλότερη τιμή ανά χιλιόγραμμο για την ποικιλία Μπασμάς της τέταρτης παρτίδας από την τιμή που ο υπέρ ου η κατακύρωση της δεύτερης παρτίδας προσέφερε ανά χιλιόγραμμο για τις άλλες ποικιλίες της παρτίδας αυτής, ενώ η ποικιλία Μπασμάς είχε μεγαλύτερη ζήτηση από τις άλλες ποικιλίες που συνέθεταν τη δεύτερη παρτίδα, πράγμα που δεν αμφισβήτησε η αναιρεσείουσα. Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο σημείωσε ότι, στο πλαίσιο της ενώπιον αυτού δίκης, η αναιρεσείουσα δεν είπε κατά τί η εκτίμηση αυτή

είναι προδήλως εσφαλμένη, περιορισθείσα να παραθέσει απόσπασμα της ειδικής εκθέσεως σχετικό με το ότι η απορριφθείσα προσφορά για την τέταρτη παρτίδα ήταν περισσότερο ενδιαφέρουσα από εκείνη που έγινε δεκτή για τη δεύτερη παρτίδα, χωρίς να απαντήσει πειστικώς στα επιχειρήματα της Επιτροπής που αντέκρουαν το συμπέρασμα του παρατεθέντος αποσπάσματος της ειδικής εκθέσεως.

23 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω καθώς και της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που πρέπει να αναγνωρίζεται στην Επιτροπή κατά την άσκηση του λειτουργήματός της ως διαχειριστή της κοινής οργανώσεως της αγοράς (σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως), το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 59, ότι η αναιρεσείουσα δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή μεταχειρίστηκε διαφορετικά δύο παρεμφερείς καταστάσεις.

24 Στο πλαίσιο αυτού του λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα περιορίζεται στο να επικαλείται την αποδεικτική ισχύ των προαναφερθέντων πρακτικών της επιτροπής διαχειρίσεως του καπνού καθώς και της προαναφερθείσας ειδικής εκθέσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου και στο να υποστηρίζει ότι η Επιτροπή αγνόησε τον «μηχανισμό αναπροσαρμογής της τιμής μετά την αφαίρεση της ποσότητας Μαύρα από μια παρτίδα». Όμως, τα στοιχεία αυτά, τα οποία το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη, δεν μπορούν να οδηγήσουν στο να αμφισβητηθεί η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών στην οποία το Πρωτοδικείο προέβη χωρίς να παραμορφώσει τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία.

25 Συνεπώς, ο λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται αλλοίωση των πραγματικών περιστατικών κατά την εξέταση του αν τηρήθηκε η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως στο πλαίσιο του δεύτερου διαγωνισμού, πρέπει να απορριφθεί.

Επί της παραβάσεως των άρθρων 1 και 6 του κανονισμού 3389/73 και 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 727/70

26 Η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται, στηριζόμενη στα άρθρα 1 και 6 του κανονισμού 3389/73 και 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 727/70, αφενός, ότι, όταν πρόκειται για απλές αποφάσεις διαχειρίσεως του σχετικού γεωργικού τομέα, όπως οι επίμαχες, τα

κοινοτικά όργανα δεν πρέπει να έχουν το περιθώριο εκτιμήσεως που τους αναγνωρίζεται όταν προβαίνουν σε επιλογές οικονομικής πολιτικής. Αφετέρου, διατείνεται ότι, όταν η Επιτροπή αρνείται να κατακυρώσει μια παρτίδα και, στην περίπτωση αυτή, επιλέγει να καθορίσει κατώτατη τιμή για τη μη κατακυρωθείσα παρτίδα, διευκρινίζει ως εκ τούτου την απόφασή της όσον αφορά τις ανάγκες της αγοράς και τη μη διατάραξή της, οπότε δεν διαθέτει πλέον διακριτική ευχέρεια. Δεσμεύεται να δεχθεί κατά τον επόμενο διαγωνισμό όλες τις προσφορές των οποίων το επίπεδο είναι τουλάχιστον ίσο με την καθορισθείσα κατώτατη τιμή.

27 Εν προκειμένω, πρέπει να τονιστεί, όπως έπραξε η Επιτροπή, ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την κοινή οργάνωση της αγοράς των αλκοολών οινικής προελεύσεως (απόφαση της 7ης Απριλίου 1992, C-358/90, Compagnia italiana alcool κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-2457, σκέψη 42) προκύπτει ότι, όταν η Επιτροπή αποφασίζει να μη δοθεί συνέχεια σε διαγωνισμό λόγω του κινδύνου διαταράξεως της αγοράς, διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως περιπλόκων οικονομικών καταστάσεων. Συνεπώς, η απόφαση να δεχθεί ή να απορρίψει προσφορά δεν είναι απλώς μια μηχανική διοικητική πράξη, αλλά συνεπάγεται την εκτίμηση περίπλοκης οικονομικής καταστάσεως. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά το καθεστώς των διαγωνισμών στην παρούσα υπόθεση.

28 Συνεπώς, ορθώς το Πρωτοδικείο, υπενθυμίζοντας τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 11ης Μαρτίου 1987, 27/85, Vandemoortele κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 1129, σκέψεις 31 έως 34), εκτίμησε, στη σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, ακόμη και οι διοικητικές αποφάσεις που θα μπορούσαν στη συνέχεια να δώσουν λαβή για την άσκηση κριτικής δεν στοιχειοθετούν άνευ ετέρου ευθύνη της Κοινότητας όταν δεν υφίσταται πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως εκ μέρους του κοινοτικού οργάνου.

29 Όσον αφορά την παράβαση των άρθρων 1 και 6 του κανονισμού 3389/73 και 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 727/70, καθότι η Επιτροπή δεν διαθέτει πλέον διακριτική ευχέρεια όταν καθορίζει κατώτατη τιμή για μη κατακυρωθείσα παρτίδα, πρόκειται για νέο ισχυρισμό ο οποίος, για τους ίδιους λόγους με αυτούς που εκτίθενται στη σκέψη 18 της παρούσας αποφάσεως, είναι απαράδεκτος.

30 Συνεπώς, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί της παραβιάσεως της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως και της αρχής της ισότητας των όπλων

31 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο δεν έπρεπε να στηριχθεί μόνο στα έγγραφα που παρέθεσε η Επιτροπή με την απάντησή της στις γραπτές ερωτήσεις του, για να απορρίψει τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας σχετικά με την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και της αρχής της ισότητας των όπλων στο πλαίσιο του τέταρτου διαγωνισμού και σχετικά με την αύξηση της εγγυήσεως. Η αναιρεσείουσα τονίζει ότι, λαμβανομένων υπόψη του χρονικού σημείου κατά το οποίο προσκομίστηκαν τα έγγραφα αυτά και του περιπλόκου της υποθέσεως, δεν είχε τη δυνατότητα να εξακριβώσει τις πληροφορίες που περιέχουν τα έγγραφα αυτά, οπότε δεν τηρήθηκαν οι επιταγές της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως και της αρχής της ισότητας των όπλων. Εξάλλου, η απάντηση της Επιτροπής κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 16 Απριλίου 1997, ενώ η καθορισθείσα ημερομηνία ήταν η 15η Απριλίου 1997.

32 Συναφώς, αρκεί να επισημανθεί ότι, όπως σημείωσε η Επιτροπή χωρίς να αντικρουστεί, η αναιρεσείουσα μπορούσε να υποβάλει κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση όλες τις σχετικές με τα έγγραφα αυτά παρατηρήσεις που θεωρούσε αναγκαίες ή να ζητήσει την αναβολή της επ' ακροατηρίου συζητήσεως για να μελετήσει την απάντηση της Επιτροπής, πράγμα που δεν έπραξε. Υπό τις συνθήκες αυτές, η αναιρεσείουσα δεν μπορεί να επικαλείται, στο πλαίσιο της κατ' αναίρεση δίκης, διαδικαστική εγγύηση από τη χρήση της οποίας παραιτήθηκε κατά τα πιο πάνω.

33 Όσον αφορά την καθυστέρηση κατά την κατάθεση της απαντήσεως της Επιτροπής, καθυστέρηση που άλλωστε δεν αποδείχθηκε, από τα αποδεικτικά στοιχεία δεν προκύπτει ότι η καθυστέρηση αυτή μπόρεσε να έχει οποιαδήποτε συνέπεια για την άσκηση των δικαιωμάτων που η αναιρεσείουσα είχε κατά τη διεξαγωγή της δίκης.

34 Συνεπώς, και αυτός ο λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί της εσφαλμένης εκτιμήσεως των επιχειρημάτων της αναιρεσείουσας σχετικά με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και την αύξηση της εγγυήσεως στο πλαίσιο του τέταρτου διαγωνισμού

35 Όσον αφορά τον τέταρτο διαγωνισμό, η αναιρεσείουσα φρονεί ότι το Πρωτοδικείο αξιολόγησε τον ισχυρισμό της περί παραβιάσεως των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως εξετάζοντας χωριστά τη νομιμότητα των πράξεων που προσάπτονταν στην Επιτροπή αντί να τις λάβει υπόψη ως ένα σύνολο.

36 Εν προκειμένω, αρκεί η επισήμανση ότι το Πρωτοδικείο όφειλε να αποφανθεί επί των διαφόρων αιτιάσεων της αναιρεσείουσας και ότι ουδείς εκ των λόγων που προέβαλε η αναιρεσείουσα επιτρέπει το συμπέρασμα ότι το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη τη συμπεριφορά της Επιτροπής στο σύνολό της όταν έκρινε ότι οι ισχυρισμοί περί παραβιάσεως των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως είναι αβάσιμοι.

37 Συνεπώς, ο λόγος αυτός αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί της παραβάσεως του κανονισμού 3389/73

38 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο κακώς δέχθηκε, στη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή δικαιούνταν να παρεκκλίνει από το άρθρο 3 του κανονισμού 3389/73 και ότι είναι θεμιτή η εκ μέρους του κανονισμού 2436/91 σύντμηση από 45 σε 20 ημέρες της προθεσμίας μεταξύ της ημερομηνίας δημοσιεύσεως της προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών και της ημερομηνίας που καθορίστηκε για την υποβολή των προσφορών. Ισχυρίζεται ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 3389/73, ο οποίος είναι κανονισμός αυξημένης τυπικής ισχύος, δεν επιτρέπει παρέκκλιση από την προθεσμία των 45 ημερών παρά μόνο για τις παρτίδες καπνού που επαναφέρονται στην αγορά μέσω δημόσιου πλειστηριασμού. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν μπορούσε να παρεκκλίνει από την προθεσμία αυτή παρά μόνο για τις παρτίδες που επαναφέρθηκαν στην αγορά μέσω δημόσιου πλειστηριασμού, δηλαδή για τις παρτίδες για τις οποίες ακυρώθηκε ο

τρίτος διαγωνισμός του ελληνικού και του ιταλικού οργανισμού παρεμβάσεως, ήτοι για μικρή ποσότητα περί τους 8 τόνους καπνού.

39 Πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι, ενόψει του τέταρτου διαγωνισμού, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 395/90 της Επιτροπής, της 15ης Φεβρουαρίου 1990, για την τροποποίηση του κανονισμού 3389/73 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/010, σ. 55), συνέταμε σε 20 ημέρες την προθεσμία 45 ημερών του άρθρου 3 του κανονισμού 3389/73. Όπως σημείωσε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η σύντμηση αυτή αποφασίστηκε στο πλαίσιο της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει η Επιτροπή, η δε αναιρεσείουσα δεν απέδειξε ότι το κοινοτικό αυτό όργανο υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη. Επιπλέον, η αναιρεσείουσα δεν διευκρίνισε σε ποιο μέτρο η σύντμηση θα μπορούσε να ευνοήσει άλλους επιχειρηματίες.

40 Η αναιρεσείουσα περιορίζεται στον ισχυρισμό ότι ο κανονισμός 3389/73 έχει ανώτερη τυπική ισχύ από τον κανονισμό 395/90 λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι πρόκειται περί ουσιώδους πράξεως εκδοθείσας βάσει του κανονισμού 727/70 του Συμβουλίου.

41 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Συγκεκριμένα, οι δύο κανονισμοί έχουν την ίδια τυπική ισχύ και εκδόθηκαν με την ίδια νομική βάση, δηλαδή το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού 727/70.

42 Κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός αναιρέσεως είναι αβάσιμος και, επομένως, πρέπει να απορριφθεί, όπως και ολόκληρη η αίτηση αναιρέσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

43 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα ηττήθηκε και η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της στα δικαστικά έξοδα, η αναιρεσείουσα πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.**

2) **Καταδικάζει την Οδέττη Νίκου Πετρίδη ΑΕ στα δικαστικά έξοδα.**

Puissochet Moitinho de Almeida Gulmann

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Σεπτεμβρίου 1999.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του τρίτου τμήματος

J.-P. Puissochet